

zo ook prettig, zonder moeizaam excuus vragen; het was alléén door een eenvoudige samenwerking, die bij Kerstmis hoorde. De vrede...

Vrede?

Het stuk touw lag slap in haar hand. De vraag rees in haar op: was er wel vrede gesloten? Ze fronste haar wenkbrauwen en maakte een tweede knoop. „Laat ik maar niet zaniken”, dacht ze, „en niet zulke grote woorden als „samenwerking” en „vrede” gebruiken. Dan komt het vanzelf wel goed.”

„Ezelsveulen!” gilte Ronald. „Je hebt veel te strak aangetrokken! Ik stik zowat!”

En Judith lachte luidkeels, terwijl ze de knopen losser maakte. Dit was waarschijnlijk zijn manier om te zeggen dat ze elkaar in die kerstsfeer maar moesten vergeven — en niet zulke grote woorden gebruiken, bestrafte ze zichzelf.

Bij de levende lichtjes

GERA JANSMA-VAN SCHOUWENBURG

Het is nog bijna donker in de straat. Maar Geert ligt al te kijken voor het raam. Net als iedere ochtend heeft vader, voordat hij naar kantoor gaat, zijn „grote zoon” naar beneden gebracht en met een flinke zwaai op het divanbed neergezet.

Vanaf zijn vaste plaatsje ziet Geert hoe de dag begint.

De dames Brom, schuin aan de overkant, zijn altijd vroeg bij de pinken. De ouderwetse rolgordijnen zijn al opgetrokken. „Lancasters” heten die, zegt moeder, en er hangen allemaal kleine witte balletjes langs de onderkant.

De politieagent van twee huizen verder stapt op zijn dienstfiets. Voor hij de hoek om gaat steekt hij even zijn hand op: ha, die Geert!

In het groentehalletje recht tegenover het huis waar Geert woont floepen de lichten aan. De melkboer is in aantocht, dat kun je aan de rammelende flessen horen. Báng. Met een harde slag wordt de deur bij de burens dichtgeslagen. Drie paar voeten rennen de straat op: naar school! Voorop holt Kees, achter hem aan Mieke met kleine Anneliesje aan de hand. In 't voorbijgaan zwaaien ze en roepen: „da-ag”. Geert wuift terug, een beetje verdrietig omdat hij niet mee kan. Hij zal nooit zo laat van huis gaan, als hij weer naar school mag, vast niet. Hij zucht eens. Hij ligt al zo'n poos, en 't zal nóg een hele tijd duren, heeft de dokter gezegd.

Wat blijft het donker vandaag. Nog een paar nachtjes slapen, dan is het Kerstmis.

In 't groentehalletje staat een kerstboom met brandende lampjes: rood, geel, groen en blauw. De hele dag zijn ze aan. Eerst vond Geert het wel gezellig om naar de lichtjes te kijken. Nu ziet hij ze al haast niet meer. Je went er aan.

Langs de overkant gaat de postbode van huis tot huis. Soms slaat hij een nummer over, maar in de meeste bussen duwt hij wel iets naar binnen. Steeds loopt hij een paar passen en staat dan weer even stil. Als het stapeltje post in zijn hand op is, neemt hij een nieuw pakje uit de grote leren tas. Zo ver hij zien kan volgt Geert met zijn ogen de besteller. Dan hóórt hij hem alleen nog: stukje lopen, poosje stilstaan, verder lopen. De stappen komen nu langs deze kant dichterbij. Even later gaat de bode langs het raam. Hij lacht en knikt naar binnen, steekt veelbetekenend een hand vol brieven op. Bij de deur houdt hij stil. Met een zacht plofje valt er iets in de bus.

„Moeder, post!” Er komt nooit veel, soms een drukwerkje, en één keer in de week een brief van Oma.

Moeder loopt de gang in en tilt het glazen ruitje van de brievenbus omhoog. Lachend komt ze binnen. „Is er iets voor mij?” vraagt Geert nieuwsgierig. Moeder knikt: „Je boft, drie stuks, allemaal voor jou.”

Twee kleurige prentbriefkaarten en een witte envelop met een mooie nieuwe kinderpostzegel. Met glanzende ogen bekijkt Geert ze: een kerstkaart van Oma en een van de juffrouw van school. Hij doet de enveloppe open: nóg een kerstgroet, een grote dubbele kaart. Voorop staat een gekleurde tekening van een grote kring kinderen, die elkaar de hand geven. Binnenin links hebben alle jongens en meisjes van de vijfde klas hun naam gezet. Rechts heeft de juffrouw geschreven: Goede Kerstdagen! Kijk, er staat nog meer, met groene letters gedrukt. „Moeder, kan ú dat lezen?” Moeder buigt zich over de kaart. „— Season's greetings — dat is Engels,” zegt ze, „dat betekent zoiets als: groeten voor de feestdagen. 't Staat er ook in het Frans, kijk maar.” Langzaam spelt Geert hardop: „— Meilleurs Voeux —”, weu moet je zeggen, dat weet hij van de Franse les, „— Beste wensen —”, vertaalt hij.

In nog twee talen is het gedrukt, maar die kunnen ze niet lezen. En rechttop, in een groen vakje staan héél gekke tekens. „Dat zal wel Chinees zijn”, meent moeder. Ze gaat naar de keuken.

Geert zet de kaarten naast elkaar op de vensterbank, de dubbele in het midden. Stil ligt hij te kijken. Soms neemt hij er een op, draait hem om en om, en zet hem dan weer neer.

Als moeder even later binnenkomt met een beker melk, ziet ze de kaarten staan. „Wacht eens, jongen. Ik weet wat”.

Ze gaat naar de kast en haalt van de bovenste plank een schoendoos. Er zit wat kerstversiering in van verleden jaar. Ze legt drie rode kandelaartjes op bed en zoekt er drie witte kaarsjes bij uit. Voor iedere kaart zet Geert nu een kandelaar met een kaarsje neer. „Vanmiddag, als het donker wordt, mag je ze branden”, belooft moeder.

Even over vieren komen de buurkinderen uit school. Nu lopen Mieke en Anneliesje voorop, Kees slentert achteraan, de handen in de broekzakken. Ze zien de flakkerende vlammetjes bij Geert op de vensterbank. Hij tikt tegen het raam. „Komen jullie?” „Even vragen”, roept Mieke.

Een paar minuten nadat ze verdwenen zijn, komt het drietal terug. Met zijn viertjes zitten ze in het halfdonker te kijken naar de kaarsjes. De vlammetjes flikkeren en werpen hun schijnsel op de kerstkaarten. Aan de overkant in 't groentehalletje branden star en stijf de kleurige lampjes in de kerstboom.

„Ik vind echte kaarsjes véél mooier”, zegt Mieke. Geert knikt: „Echte kaarsjes bewegen steeds, je kunt er altijd door naar kijken”. Hij schrikt. Zou Kees het niet vervelend vinden, zo bij die vlammetjes te zitten? Maar Kees wijst met zijn vinger naar de kaarsen. „Weet je hoe ze in Denemarken brandende kaarsen noemen? Dat heeft juf verteld. „Levende lichtjes” zeggen ze daar”.

En zacht voor zich heen herhaalt Geert: „levende lichtjes . . .”

Anneliesje grijpt naar de kaarten en pakt die van Oma.

Er staat een lantarentje op getekend, zwart en wit met rode ruitjes. Door de ruitjes heen is een brandend lichtje te zien. „Deze is mooi”, zucht het kleine meisje. „Hier Geert”, ze duwt de kaart naar hem toe, „ga je vertellen? Toe nou,” „Vertellen?” zegt Geert verschrikt. Dikwijls verzint hij verhaaltjes voor zijn kleine vriendinnetje, maar nooit als de anderen er bij zijn. 't Staat zo kinderachtig en Kees zit bij hem in de klas!

Maar Anneliesje houdt aan. „Van die kaart Geert. Doe 't nou.”

„Ik vind déze het mooist”, Mieke heeft de derde kaart in haar handen. Die is helemaal rood en wit. Twee meisjes in wijde hoepelrokken dragen hoog voor zich uit een brandende kaars. In de verte zie je huizen, een stad. De meisjes kijken om, alsof ze zeggen willen: ga met ons mee!

Geert aarzelt. Hij neemt de kaarten van Mieke en Anneliesje terug, en zet ze weer op de vensterbank, een beetje dichter bij elkaar. De kaarsjes schuift hij er voor. Door de beweging gaan de vlammetjes even wat hoger branden, en het lijkt of de figuurtjes op de kerstkaarten gaan leven.

„Er was eens” — begint Geert langzaam, „er was eens een lantarentje. Het was een kerstlantarentje, maar dat wist niemand. 't Stond in een hoekje van een oude schuur midden tussen de spinne-

webben. Eigenlijk was het niet mooi, de ruitjes waren gebarsten en stoffig. Dat kwam, doordat geen mens er ooit naar keek. Maar vroeger was het wél een mooi lampje geweest. Toen werd het geregeld gepoetst en gewreven. Dan glommen de glaasjes. En binnenin brandde een lichtje, dat helder naar alle kanten scheen. Maar het allermooist straalde het lampje, wanneer het aangestoken werd in de kerstnacht. Dat was al zo lang niet meer gebeurd. Nu stond het maar stil in zijn donkere hoekje. Het zuchtte eens diep. Dat hielp niets. Het licht binnenin was uit en bleef uit. „Werd ik nog maar één keertje, één enkel keertje, aangestoken om te branden in de kerstnacht”. Dat was de wens van het oude lantarentje.

Maar niemand, die het hoorde. En daarom bleef het stil in dat donkere hoekje staan.”

Geert houdt even op. Ze kijken alle vier naar de eerste kaart, en ongemerkt draaien de hoofden het rijtje langs, voorbij de kring van kinderen, naar de twee meisjes met de lange kaarsen.

„Die meisjes” — verzint Geert verder — „die meisjes zouden naar een feest gaan. Het was een gróót feest, waar heel veel kinderen naar toe gingen. Ze hadden ieder een mooie lange kaars meegenomen, want ze moesten een heel eind lopen, en het was donker. Het was de avond vóór Kerst. Terwijl ze samen op weg waren, letten ze niet op waar ze liepen. Ze keken maar steeds naar het lichtje van hun kaars. En toen verdwaalden ze.

„Zijn we er nu nog niet? Ik word zo moe”, vroeg het kleinste meisje. Ze bleven stilstaan en keken om zich heen. Maar er was niemand aan wie ze de weg konden vragen. ’t Zal toch niet ver meer zijn’, antwoordde het grote meisje. Hoe ze ook liepen, ze vonden de weg niet. De kaarsen werden steeds kleiner. De jongste van de twee meisjes struikelde en liet haar kaars vallen. Het lichtje floepte uit en ze konden hem niet meer vinden. Nu gingen ze met één vlammetje verder. Het brandde al lager en lager en ze kregen het hoe langer hoe kouder. Ze kwamen bij een oude schuur. Omdat ze zo moe waren gingen ze naar binnen met het laatste restje van de kaars. Ze stommelden wat rond, om te kijken of ze ergens zitten konden. En toen, in een hoekje, vonden ze...” Geert houdt even in.

„’t Lantarentje!” juicht Anneliesje.

„Ja, precies”, knikt Geert, „daar stond het lantarentje. Met het restje van hun kaars konden ze nog net ’t lichtje in het oude lampje aansteken. Eerst flikkerde het erg, het leek wel of het weer uit wou gaan. Maar toen ging het steeds beter en een poosje later brandde het rustig. De meisjes

namen hun zakdoek en poetsten voorzichtig de ruitjes schoon. 't Lijkt wel een kerstlantaarntje — zeiden ze tegen elkaar. Even ging het lichtje wat hoger branden, net of het wilde zeggen: zo is het! Ze namen het lampje op; misschien dat ze nu de weg weer konden vinden. En ze gingen de schuur uit. Toen ze weer buiten stonden kwamen er andere kinderen aan. „Gaan jullie ook naar het feest?” vroegen die. Nu liepen ze allemaal mee, achter het lantaarntje, dat helder scheen. Het straalde van blijdschap, net als vroeger.

Steeds meer kinderen kwamen er bij, tot ze waren waar ze wezen moesten. En al die kinderen gaven elkaar een hand en vierden het grote feest . . . Weten jullie wat voor feest?”, vraagt Geert plotseling.

„Kerstfeest”, zegt Mieke. „'t Was toch ook een k erst-lantaarntje”, voegt Anneliesje er slim aan toe. Ze lachen en Geert wijst de middelste kaart aan. Voor alle kinderen van de hele wereld is het Kerstfeest er. D at betekent die kaart”. Hij kijkt schuin naar Kees. „Dat heb je mooi verzonnen”, zegt die, „en 't is nog w aar ook!”

De drie kleine kaarsjes van Geert zijn nu bijna opgebrand. Het is niet meer te zien wat op de kaarten staat.

Moeder komt de kamer binnen, verwonderd dat de kinderen daar zo stil in het donker zitten.

„Geert heeft een verhaal verteld, z o mooi”, zucht Anneliesje.

„Ja”, zegt Mieke, „bij de levende lichtjes . . .”

Een oude fabel

MIEN LABBERTON

In de nacht van Jezus' geboorte, toen de herders weggegaan waren van hun vuren en hun kudde om het Kind te gaan zoeken in een stal, zoals de Engel hun dit had gezegd, kwam vanuit het nachtdonkere bos een wolf aansluipen. Hij keek verbaasd naar de flauwvlammende vuren, loerde naar links en naar rechts en zei tegen zichzelf: „Vannacht maak ik een goede kans. Er zijn haast geen mensen bij de schapen, alleen een stokoude man die niet hard lopen en niet goed mikken kan. Ik maak een beste kans!” En hij likte zich de lippen, hij had honger, hij ging harder lopen.

Maar hoe dichterbij de schapen kwam, des te langzamer werd zijn gang. Hij kon ze nu al zien, grijswitte vlekken op de donkere grond. Nu was hij het achterste schaap genaderd, hij hoefde slechts  en sprong te nemen. Maar hij nam die sprong niet. Hij liep langzaam op het schaap toe en ging naast haar liggen. Het schaap hief de kop op. „Ik ben niet bang voor je”, zei ze, „is dat niet vreemd? Ik ben niet bang voor je”.

De wolf zei: „Nee, het is niet vreemd, want ik wil je geen kwaad doen. Dat voel je zeker.”

„Ja, zo zal het zijn.”

De hemel die zo licht was geweest, behield nog een zilvergrijze schijn, die op de ruggen van de schapen viel. Een lam kwam naast de moeder liggen en speelde met de staart van de wolf. Er ging even een rilling door het moederschaap heen, maar ze bleef toch rustig liggen, ze zag hoe de wolf langzaam begon te knagen aan een droog stuk brood, dat een herdersjongen had geworpen.

Door de stilte van de nacht klonken de tonen van een fluit. Alle schapen hieven even de kop omhoog. Ze herkenden het geluid. Het was de fluit van de jongste herder, waarmee hij hen altijd riep